

Cena: --
 Celo leto . . . K 12—
 Pol leta . . . 6—
 Četrť leta . . . 3—
 Mesečno . . . 120
 Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15—
 Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 vin.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 --- popust. ---
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo Maribor
 Koroska ulica 5. Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Čehom in Poljakom bratski pozdrav!

V Ljubljani in St. Janžu na Dolenjskem bodo se odigravali zadnje dni tega tedna važni dogodki. Dne 16. in 17. avgusta se bo ustanovil v Ljubljani Narodni Svet. Dne 16. avgusta na večer pridejo v Ljubljano z brzovlakom od severa češki in poljski gostje pod vodstvom načelnika Češkega Svaza postanca Staneka in načelnika stranke Vsepoljakov, bivšega ministra dr. Glombinskega. Dne 17. avgusta se vršijo v Ljubljani posvetovanja jugoslovanskih, čeških in poljskih zastopnikov.

Dne 18. avgusta je zjutraj ob 8. uri z dolenjskim vlakom odhod na dr. Krekovo slavnost v Sent-Janžu. Občine ob železnici bodo poskrbele, da se bodo češki in poljski gostje prepirčali, kako ljub in milnam je njihov prihod na jugoslovansko zemljo. V St. Janžu se bo potem na slovesen način izvršilo odkritje plošče za dr. Kreka.

Dvojna ideja, da prevečala ta posvetovanja in slavnosti: ideja zjedinitja troimenega jugoslovanskega naroda in ideja naložbe vzajemnosti jugoslovanskega naroda s češkim in poljskim. Dana bo prilika ne samo mestnemu prebivalstvu, ampak tudi kmetskemu, da dokumentira svoje globoko razumevanje sedanjega časa. Jugoslovanski narod pa bo ob teh slavnostih tudi lahko spoznal, da v svojem boju ne stoji sam, ampak da ima mogočno podporo v svojih bratih Čehih in Poljaki.

Pozdravljeni češki in poljski bratje na naši ljubljenski slovenski zemlji!

Narodni svet

Dne 16. in 17. avgusta se vrši ustanovitev Narodne Sveta v Ljubljani. Že pred vojsko se je pogosto, kadar so za nekoliko časa poleg strankarske politične strasti, klicalo po skupnem narodnem srečanju za vse skupne zadeve. Narodni Svet bi bil že v mirnih časih koristen, sedaj je naravnost potreba. Vsaka stranka si je obdržala svojo lastno organizacijo, vendar vsaka tudi priznala, da je veže z drugimi strankami enosti narodni cilj. Tako Vseslovenska ljudska stranka, Jugoslovanska demokratska in Jugoslovanska socialdemokratska stranka. Za skupne zadeve je trebalo skupne organizacije. Ta bi se naj prihodnje dni ustvarila z Narodnim Svetom.

Od Narodnega Sveta ne pričakujemo pompozni

izjav in resolucij, ampak krepkega dela za vse, kar naj našemu narodnemu cilju koristi. Zbirati mora vse sile, ki so potrebne, da dosežemo svoje samostalno jugoslovansko državno življenje ter odvrčati vse, kar bi škodilo skupnemu nastopu naših strank za ta cilj. Njegova naloga bo tudi, skrbeti za vse ono, kar da našemu elementu že v sedanjih razmerah trdno in ugodno pozicijo v političnem, gospodarskem in narodnem oziru.

Ako se bo Narodni Svet ogibal vsakega formalističnega dlakocepljenja ter iskal vse, kar bo strankam omogočevalo skupen nastop, ako bo kazal na potrebno skupno delo in ga organiziral, bo postal velikega pomena in silne koristi za našo narodno bodočnost.

Narodni Svet se bo skrajša raztezal na slovenske dežele ter na Istro in Dalmacijo. Toda že sedaj se dela na to, da se ustanovi skupen Narodni Svet za vse jugoslovanske dežele naše monarhije.

Narod pošilja Narodnemu Svetu najboljša želja za uspešno delovanje!

Zveza svobodnih narodov.

Več tisoč kilometrov oddaljeni od svoje domovine tam ob Volgi in med Uralom, se bje boj med češko-slovaškimi brigadami in boljševiki. Češko-slovaškim brigadami so se pridružili razni drugi s sečanjjo boljševiško vlado nezadovoljni elementi, kakor Ukrajinci, Esti, Leti ter razni drugi ostanki razbitih bivših ruskih armad. Od vzhoda sem jim hite na pomoč združene ameriško-japonsko-kitajske čete. Češko-slovaške brigade, katerim poveljuje general Horvat, zmagujejo na celi črti, ob Volgi, na Uralu in v Sibiriji. Prišlo je še celo tako daleč, da so že stavili boljševiški vladi v Moskvi ultimati, v katerem zahtevajo, da naj odloži orožje, sicer bi ji zaprli dovoz živil iz Sibirijske v Evropo ter jo izstradali.

Ko je meseca maja t. l. strmoglavilo petrogradsko delavstvo takratno začasno rusko vlado, je zahtevalo, da se Rusija odreče javno vsem imperialističnim vojnim ciljem, kar je tudi storila. Ta korak nove ruske vlade je odzval češko-slovaškim brigadam v Rusiji vsako upanje, da bi s pomočjo Rusije dobilo češko-slovaško ozemlje v Avstriji svojo politično neodvisnost. Kakšen namen bi potem še naj imele te brigade?

Sedaj so jih pričeli smutiti razni z novo rusko vlado nezadovoljni elementi. Po sklenjenem miru v Brestu-Litovskem bi se bile rade vrnile domov, a reklo se jim je, da jih čaka kot uporne avstrijske podanike smrt v domovini, ako se vrnejo. Ko so avstrijsko-nemške čete ukorakale v Ukrajino, so se češko-slovaške brigade umaknile ob reko Volgo, da ne bi prišle v pest avstrijsko-nemškim četam v Ukrajini. Prvotno so nameravale po sibirski železnici v Vladivostok, kjer bi se vkrcale v Francijo. Toda si-

birška železnica bi bila za prevažanje tako številnih čet iz obratno-tehničnih vzrokov nesposobna. Kaj torej pričeti? Zgodilo se je sedaj nekaj, kar ni nihče pričakoval. Pridružili so se tem brigadam razni bivši ruski generali s svojimi četami kot Kaledin, Kornilov, Dutov in še več drugih. Zveza je bila sklenjena in pričel se je boj proti boljševiškim četam. Čim ljubejši so bili boji, tem več bojevnikov so dobivale češko-slovaške brigade iz vrst ruskih reakcionarcev. Na ta način so nehote postale češko-slovaške brigade orodje ruske protirevolucije, ki sedaj zmaguje na celi črti ter je ustvarilo novo fronto na vzhodu.

Potrebno je bilo, da je bila tu na kratko opisana zgodovina teh češko-slovaških brigad, kajti ta zgodovina je za avstro-ogrsko državo, zlasti za njene vodilne državnike, zelo poučna. O tem piše dunajska „Arbeiter-Zeitung“ sledeče:

„Zgodovina češko-slovaških brigad na Ruskem je simptom težke notranje bolezni naše države. Po raznih izkustvih na fronti in glede prehrane je zdaj izključen vsak dvom, da razmerje Čehov do države slabi moč obeh osrednjih velesil. V takem razmerju naša država napram češkemu narodu, ki je med osimi narodi v državi bodisi glede števila, bodisi glede kulture na drugem mestu, ne more in tudi ne sme še nadalje vstrajati. Kaj storiti? Sila take bolezni ne ozdravi, kar dokazujejo izkušnje Anglije z irskim narodom. Le svoboda pridobi narode za državo. Dokaz temu izkušnja Anglije v južni Afriki, kjer so Angleži sicer zasedli republiko Oranje in Transvaal, pa jima dali popolno svobodo, tako, da ste ti dve svoelčasno samostojni nemški republiki sedaj najzanesljivejša angleška opora. Naši očeti so pač najbolje umeli, kako pridobiti narode za državo. Ko se hoteli zagospodovati nad Ogrsko, je leta 1866 organiziral Klapka madžarsko legijo proti Avstriji. Takrat so naši očeti opustili takoj vsak brezupen poskus zavladati s silo nad Ogrsko, marveč so priznali Ogrrom pravico do lastne samostojne države in glej, — danes ni na Ogrskem nobenih madžarskih legij več!

Ako bi bili naši nemški meščanski krogi v stanu se česar naučiti, bi končno morali uvideti, da bi demokratska rešitev češkega vprašanja morda nekoliko oslabilo nemštvo v Pragi ali v Plznu, a prav gotovo bi pa ojačila nemštvo v Evropi. Ako bi bili vladajoči naši državniki zmorni se česar naučiti, potem bi jih morala zgodovina češko-slovaških brigad naučiti, da more Avstrija živeti le tedaj, ako postane zveza svobodnih narodov.“

Balfour proti Nemčiji.

V angleški spoštni zbornici je imel minister Balfour dne 8. avgusta govor, v katerem se je obrnil zoper mirovna stremjenja nekaternikov ter je izjavil, da je glavna mirovna ovira pruski militarizem. Pruski militarizem ne temelji na častihlepnosti nekaterih vojakov, marveč na častihlepnosti nemških profesorjev, pisateljev, teoretikov in praktikov in takih, ki se pečajo s trgovino in z zgodovinskimi preiskavami in vsi ti zastopajo teorijo, da je bila prava politika vsakega naroda, ki je hotel postati velik, politika svetovnega gospodstva. Ta velika nemoralna herezija je koreninila ravno v omikanih slojih, dokler pa ta korenina ne bo iztrebljena in uničena, je le zelo malo upanja, da bi postala Nemčija miroljubna članica družbe narodov.

To zlo je imelo svoj izvor v lahko izvojevanih vojaških uspehih Nemčije in edino sredstvo, kako uničiti to zlo, je uvidevanje, da vojna ne vodi vselej do uspehov in večkrat celo do prav nobenih uspehov! Ni naša naloga, da bi vprašali, je-li bila ta gnusna nemška doktrina fantazijska slika posameznih mislecev. Držati se moramo samo dejanj nemške vlade.

Kar dostaje Belgije, nočemo povedati nič drugega, nego da opozorimo zbornico na to, da se dosega se ni mogel posneti noben nemški državnik do tega, da bi bil, čeprav so temu dali dogodki mirovne struje v Nemčiji močan sunek, izrekel jasno, določno in nedvoumno: Zasedli smo Belgijo brez vzroka, hočemo jo dati zopet nazaj, kakor hitro nam bo mogoče in sicer z vsem, kar smo ji odvzeli. Nikdar niso govorili kaj takega in ta politika bi bila edina, ki bi mogla zadovoljiti najekstremnejše pacifiste v spoštni zbornici.

Na vzhodni meji se še pa nahaja jasnejši dokaz za izvedbo nemških teorij, dokler ima Nemčija oblast v rokah. Nemški upliv sega sedaj, ko je Rusija strta ob tla, od severne Finske notri do Črnega morja. Na Pinsko je prišla Nemčija kot osvoboditeljica, toda razven nemškega zaslužjenja ni hujše u-

LISTEK.

Na planine!

(Izlet s tovariši v maju l. l.)

V soboto zvečer smo po dogovoru s tovariši odinili na prijazen pohorski „Sumik“ in od tam k Sv. Arehu. Solnce je jemala slovo ter se kmalu skrilo za visokimi gorami; po vsej dolini je legal mrak, dan se je nagibal h koncu.

Oprтали smo si nahrbtnike, segli po dolgih leskovih palicah ter urnih korakov odšli. Zapeli smo si veselo koračnico. Tone najmlajši pa je navdušeno aklamiral.

Sčasoma med potjo se je oglasil 20letni France humorist ter je pripovedoval prav kratkočasne. Misli sem si, pravi značaj svojega umrlega očeta. Veseli smeh vseh je glasno odmeval, ali dalje naokoli je postajalo bolj in bolj tiho, kajti nastopila je noč.

O to prekrasno zvezdno nebo, prelepa jasna noč, to nas je vabilo dalje do našega cilja! Zvezde so nam kazale pot, polna luna je leno gledala na nas in se nam nekako nasmehovala. Dolge sence mogočnih smrek in jelk so ležale čez pot, po kateri smo stopali. Potok je nalahno žuborel med kamenji, njega površina se je lesketala v jasni mesečini.

Ob robu ceste so kakor nekakšni strahovi stali stari grčavi gabri, za njimi so se spenjale v zrak bele, nežne breze; nekoliko nižje ob strani vzdigovale so se tanke in debele smreke. Veter je narahlo pihljaj, listi so se priklanjali, kakor da bi nas s tem pozdravljali. Vsi smo polagoma utihnili in se z vsemi čustvi udali čaru te krasne majniške noči. Pod

košatimi smrekami je vladala aroma storžev in se je mešala z vonji gozdnih rastlin.

Pozno v noč smo prikorakali do prvega kmetskega poslopja, potrkali na okno in kmalu je nam udaril na ušesa jednat glas pohorskega kmeta. V kratkem času se je sam prikazal na pragu. Prosili smo ga za prenočišče in uljudno nas je sprejel pod svojo gostoljubno streho. Bil je to mož krepke postave, nosil je dolgo brado in močno vlekel iz svoje pipe. Po okreplilu je nam kmet odkazal lepo opremljeno spalnico, vsim voščil lahko noč in kmalu smo utrujeni zaspali.

Ptički so veselo prepevali svoje krasne melodije, ko smo zjutraj zarana vstali.

Stopali smo brzih korakov v hrib, od daleč se je že slišalo mogočno žuborenje vode. Kmalu smo dospeli do zaželjenega „Sumika.“ Oh, krasen pogled! Solnce je prisijalo čez vrhove, njega žarki so se kopali v padajoči vodi, katere kaplje so bile kot čisto zlato. Lep, lep si svet, sem pridejal. Blizu nas je pela sekira svojo mrtvaško pesem in ročna žaga je urno strgala. Drvarji so opravljali svoj posel.

Pohiteli smo naprej ter končno dospeli do Sv. Areha. Tukaj je bila že zbrana vesela mnogobrojna družba, pristopili smo, segli vsak po kozarčku rujnega vinca ter zapeli:

Na goro, na goro,
 na strme vrhe,
 tja kliče in miče
 in vabi srce.

Vsi smo se prav izborno zabavali in bili židane volje. Pozno zvečer, ko se je blede luna že prikazala na obzorju, smo se zbrali veseli in čili ter brzih korakov odšli nazaj v prijazno dolino.

L. G.

sode, nego biti od Nemčije osvobodeni. Finska se sedaj nahaja v oblasti Nemčije. Nekoliko bolj proti jugu se nahajajo baltiške province. Brez pomisleka in brez obotavljanja ter brez usmiljenja si je Nemčija prizadevala, da je z vsemi sredstvi, ki so ji bili na razpolago, s silo in s silo narekanimi pogodbami spravila te narode pod nemško vojaško in gospodarsko nadvlado, tako da bi postali v trgovskih vprašanjih njeno orodje in jo v vojni zalagali s četami. — Nemčija je bila tako odločna podjarmiti te narode in prenarediti po svoje zemljevid tega dela Evrope, da se je skrbno varovala preurediti meje tako, kakor bi odgovarjale mejam narodov in plemen. Nasprotno je zgradila stavbo tako, da se bi brez nemške opore morala zrušiti.

Tudi mi smo precej razširili svoja ozemlja. Zasedli smo južno Palestino, velik del Mezopotamije in vse nemške kolonije. Kdorkoli bi hotel proučiti razloček med nemškimi in angleškimi metodami, le naj primerja stanje ozemelj, katere smo mi zasedli, z razmerami, kakor se nahajajo v deželah, katere je zasedla Nemčija.

Kamorkoli smo prišli mi, smo ustvarili stalne in varne razmere. Smo mnenja, da sedaj zraste v Mezopotamiji več žita, nego ga je poprej zrastlo v stoletjih, da uživa Palestina sedaj več blagostanja, nego kedar poprej ter da smo uvedli v nemških kolonijah velika izboljšanja. Po zelo skrbnem študiju postopanja nemške vlade in naznanil nemških politikov ne vidim niti najmanjšega znamenja, da bi bil kak razgovor z njimi uspešen. Prepad, ki loči naše zavezniške države in osrednje velesile, je tako globok, da ga ni mogoče napolniti in tako širok, da bi bilo le težko mogoče ga premestiti.

Proti pacifistični skupini poslancev spodnje zbornice obrnjen, je dejal Balfour, da bi, sodeč po sedanjih razmerah, ne bilo mogoče vrniti Nemčiji njenih afriških kolonij. Nato je Balfour vprašal pacifistično skupino, je-li bi bila Nemčija pri volji, da bi opustila svojo politiko napram ruski vladi. Ako Nemčija ne spremeni svojega srca ali ako popolna zmaga zaveznikov ne prepriča vseh v Nemčiji, da je bila ta nemška politika pogrešena, ne more videti, kako bi naj bila Rusija zopet upostavljena.

Obisk italijanskih zrakoplovcev na Dunaju.

V petek, dne 9. avgusta, po 9. uri predpoldne, so se nenadoma pojavili nad Dunajem italijanski letalci. Bilo jih je šest. Dunaj je bil mahoma na nogah. Po ulicah so se zbirale velike gručice ljudi in so opazovale kretanje letalcev. Bomb letalci niso metali, temveč samo letake. Vrgli so jih več stotisoč. Ljudje so se kar trgali za nje in jih čitali z veliko radovednostjo. Letakov je bilo tri vrste. Eni so nosili grb savojške kraljevske hiše in so bili tiskani na trobarvnem papirju. Besedilo tega letaka se glasi:

„Spoznavajte Italijane! Če bi mi hoteli, bi lahko vrgli na vaše mesto cele tone bomb, a mi vam pošljemo samo pozdrave trikolore, trobojnice svobode!“

Mi Italijani vodimo vojsko ne z meščani, otroci, starci in ženami. Mi vodimo vojsko z vašo vlado, sovražnikom narodne svobode, z vašo slepo, trdosrčno in strašno vlado, katere vam ne more dati ne kruha in ne miru in vas vodi le s sovraštvom in goljufivim upanjem.

Dunajčani! Od Vas se govori, da ste inteligentni; a od časa, ko ste oblekli prusko uniformo, ste padli v nižino berlinskega grobičarstva in cel svet se je obrnil proti vam.

Hočete-li nadaljevati vojsko? Le storite to, če hočete svoj samomor. In česa upate? Odločilno zmago, ki so vam jo obljubili pruski generali? Vaša odločilna zmaga je kakor kruh iz Ukrajine: Vi čakate nanj in umirate, predno pride. Meščani dunajski! Pomislite, kaj Vas še čaka in prebudite se!

Živela svoboda!

Živela Italija!

Živela ententa!“

Tudi drugi letaki imajo približno enako vsebino. — Letalci so se mudili nad Dunajem samo kakih pet minut. Kakor pravi uradno poročilo, so se spustili zelo nizko k tlom. Opazili so jih tako pozno samo radi tega, ker je bilo ozračje zelo megleno. Italijanski letalci so pripluli nad Dunaj v smeri od mesta Mestre v Benetiji al. pa iz tirolske fronte pri Asiagu. Iz Mestre do Dunaja znaša zračna črta 500, ona od Asiaga pa 600 km. Da so prepluli tako ogromno črto v malo urah, je bilo mogoče le radi tega, ker so bili stroji konstruirani na čisto nov način in ker niso vzeli seboj nikakih bomb. Pri Schwechatu so se spustila tri letala v nižino 205 metrov, tako da se je razločno videlo barvana letala. Kakor je posneta iz došlih nam poročil, so letala plula z Dunaja v Italijo nazaj preko Gradca, Lipnice, Pohorja, Savinjske doline, Vranskega Ljubljane in Vidma. Nekateri vesti trdijo, da je prvotno bilo sedem letalcev. Eno letalo se je na Kamenem polju in sicer pri kraju Schwarzwau blizu Dunajskega Novega Mesta spustilo na tla. Aparat je popolnoma zgorel.

Gradec. Ko so se v petek, dne 9. t. m. pojavili nad Gradcem italijanski letalci, je nastalo v mestu veliko razburjenje. Ljudje so tekali semtertje in se poskrili v kletih. Gradčani so pokazali mnogo manj korajžja kot Dunajčani.

Lipnica. V petek, dne 9. avgusta, nekako ob 11. uri dopoldne, so tu mimo pluli italijanski zrakoplovci. Pet jih je plulo v skupini; bili so kakih 1000 do 1500 m visoko. Eden pa se je blizu Kiceka spustil.

tu precej nizko k tlom. Mislili smo, da se mu je zgodila kak nesreča, a kmalu nato se je letalec dvignil po bliskovo v zrak. Pluli so v smeri proti Sv. Duhu na Ostrem Vrhu. Na nekaterih krajih so metali razne letake.

Rečica v Savinjski dolini. V petek, dne 9. avgusta, smo okoli tridešt na 11. uro dopoldne opazili, kako je 6 zrakoplovov naglo plulo preko Gornje Sav dohne v smeri proti Krajski. Ljudje so ugibali, ali so naši ali sovražni zrakoplovi; ker je bil njihov polet na zunaj čisto mirnega značaja, smo jih smatrali za avstrijske (Opomba uredništva: Najbrže je to bilo onih 6 italijanskih zrakoplovov, ki so obiskali Dunaj.)

Vransko. Zadnji petek okoli 11. ure dopoldne smo opazili pluti v južnozahodni smeri šest letal. Pravilo, da so bili Italijani, ki so obiskali Dunaj. Plohi so zelo nizki.

Ljubljana. Lahki so nas zopet obiskali. V petek dne 9. t. m., kmalu po 11. uri dopoldne, je priplul oddelek italijanskega zračnega brodogoja nad Ljubljano. Naše obrambne baterije so Lahe pridno obstreljevale. Sovražnik se je mudil samo nekaj minut nad našim mestom in je odplul ob 12. uro proti Benetiji.

Izpovedbe vjetega častnika Sarzija.

Voditelj italijanskega letala, ki je na povratku z Dunaja moralo pristati na S'einfeldu pri Dunajskem Novem mestu, se piše Giovanni Sarzi. Vjeli so ga kmalu, ko je ubežal in zažgal svoje letalo. Po njegovih izpovedbah je bilo italijansko letalsko brodogojstvo, ki je priplulo na Dunaj, pod vodstvom Gabriela d'Annunzia, ki je bil v dvokrovniku; on sam je vodil enokrovnik. Brodogojstvo se je dvignilo točno ob 6 zjutraj v Padovi in se spustilo takoj v velike višine in odplulo preko morja proti Gradcu; odtod visoko nad oblaki proti Sv. Vidu ob Glini na Koroškem, kamor je prispelo ob 7-20 zjutraj in se spustilo nato nekoliko nižje, da se dvigne potem zopet v velike višine s smerjo, naravnost proti Dunaju. Vjeti italijanski letalski častnik Sarzi bo zaslišan sedaj pred vojaškimi oblastmi.

Nova faza sedanje vojske.

Zagrebski „Glas“ piše:

Te dni se je pričela ofenziva angleške armade na fronti pred Amiensom. — V ententnem časopisu so delili nemške operacije na zapadnem bojišču v 2 glavna dela. Obadva sta stremila za istim ciljem — za uničenjem ententne armade. Nemci so po dveh potih mislili doseči te svoje cilje. Prvi cilj je bil razdeliti Angleže od Francozov in vreči angleško armado v morje. Druga pa: Zavzeti Pariz. Vojne operacije v marcu in aprilu so služile prvemu cilju, a pozneje spadajo med pohod v Pariz. Uspehi so bili poznati: Nemci so dospeli pred sam Amiens, glavno točko za neposredno zvezo med angleško in francosko armado. Ko je na tem bojišču bila nemška armada ustavljena, so se Nemci navalili v drugo smer: Od začetka maja do polovice julija je nemška armada podvzela tri orjaške poskušnje proti središču Francije in sicer od severa, severovzhoda in vzhoda. Od začetka so imeli ogromne vspehe. A poslednji naval, ki bi naj definitivno dovršil nemški vojni načrt, se je, kakor je izjavil Ludendorff, izvršil z neuspehom. Francozi so podvzeli vrlo srečen protitudar. Pariz je danes Nemcem tako daleč kot vojni cilj, kakor je bil meseca septembra 1914.

Položaj za Angleže na njihovem delu fronte ni bil posebno srečen. Radi tega je angleško vrhovno vodstvo podvzelo sedanjo ofenzivo, da se reši neugodnega položaja. Kar je sedaj novo o angleški ofenzivi, je to, da je potekla iz lastne ententne inicijative. Fochov protitudar pa je imel značaj odpora v sili; francoski general je srečno izkoristil ugoden trenutek, ki so mu ga nudile sovražne armade. Položaj angleške ofenzive je drugačen. Britska armada je sama, neprisiljena, pričela z navalom na neprijatelja. To je novi moment o sedanjih borbi na zapadu.

Vse to, kar se godi zadnji čas, znači, da je Nemcem odvzeta inicijativa. Končana je ona faza velike borbe, v kateri zavezniki niso mogli misliti na velike ofenzive iz lastne inicijative. Naravno je, da končna usoda sedanjega načrta, ki ga je skovala ententa, še ni znana. Ali bo ta načrt oddan v arhiv, kamor je šlo že toliko vojnih načrtov, bomo kmalu videli.

Jugoslovanska deklaracija.

Jugoslovanskemu klubu na Dunaju so dospele nadalje za majniško deklaracijo sledeče izjave:

Gornjesavinjčanke naknadno še 1314 podpisov in sicer: Šmartno na Paki 436, Ljubija pri Mozirju 128, Šmihel nad Mozirjem 86, Kokarje 452 in Radmirje-Ksaverij 312; Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Laporju; žene in dekleta, možje in fantje vasi Levič, občine Zabljak; občinski urad Zabljak pri Laporju; žene in dekleta župnije Šmartno v Rožni dolini, okraj Celje, 766; žene in dekleta župnije Prevorje, okraj Kozje; z velikim navdušenjem se pridružijo majniški deklaraciji možje in fantje župnije Novacerkev pri Celju in sicer občini Novacerkev 543 in Višnjavas 358, skupno torej 921 podpisov.

občani občine Lepančeva pri Mozirju 196; žene in dekleta, možje in mladeniči iz St. Vida nad Valdekom, skupno 360; občina Sv. Urban v Slov. gor.; občina Drstolja; možje, žene in dekleta občine Drstolja pri Ptuj; krajni šolski svet na Dobrni; občinski odbor Slivnica pri Mariboru; možje in fantje, žene in dekleta iz župnije Sv. Barbara v Halozah; 428 podpisov pod geslom: Prost mora biti naš narod, na svoji zemlji svoj gospod, od teh iz občine Sv. Elizabeta 125; občinski odbor Vintarovec; Narodna Citalnica Hrastnik ob Savi; žene in dekleta, možje in fantje župnije St. Ilj pod Turjakom 229; žene in dekleta, možje in fantje župnije Mala Nedelja pri Ljutomeru; fantje in dekleta župnije Sv. Jakob v Galiciji; občina Pirešica 93; občinski odbor Tepanje; občinski zastop občine Bače pri Brezicah toplo odobruje jugoslovansko deklaracijo ter se ji soglasno pridružuje; občina Oglenšak pri Slov. Bistrici; občina Bukovec, okraj Slov. Bistrica; občina Žitnice, okraj Maribor; z velikim veseljem in navdušenjem se pridružujejo zavetnim prebivalci trga Vitanič okraj Celje; občinski zastop v Vištanju se pridružuje deklaraciji, slede podpisov: župan Janez Turnšek, odborniki: Mart. Aman, Jožef Vouk, Franc Kostanjšek, Anton Plevnik, Janez Bah, Alojzij Kovačič; krajni šolski svet v G. Rečici pri Laškem; Citalnica pri Sv. Jederti nad Laškim; žene in dekleta, možje in fantje župnije Sv. Jedert nad Laškim; žene in dekleta občine Okolica Slatina (vasi Negorje, Ratanska vas, Gradiškin dol 88), Sečovo, Cerovec, Ločendol, Irgja (164), Sv. Križ, Rjavica, Strmec, Tržišče (161), skupno torej 410 podpisov; žene in dekleta občine Nimno 60; žene in dekleta občine Spodnje Sečovo 115; žene in dekleta občine Tokačevo 124; možje in fantje, žene in dekleta občine Sv. Trojica 133; občinski odbor Kozje; župani in kmetje ormoškega okraja.

Duhovniki kozjanske dekanije, vedno goreči v pravi, iskreni ljubezni do svojega naroda, navdušeni za njegove pravice, neupogljivi v boju za narodne svetinje, pristrčno z zadoščenjem pozdravljajo deklaracijo kot prvi korak za uresničenje zaželenih prostosti in svobode jugoslovanskih plemen v okvirju jugoslovanske države pod žezlom presvite habsburške dinastije. Pridružujejo se jugoslovanski deklaraciji v polnem obsegu in žele iz vsega srca, da bi se že v kratkem opustili verig raznarodovalnega, nam kričnega in sovražnega sistema in da bi se svobodno zamogli razvijati v narodnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem oziru.

S Koroškega: Zavedne žene in dekleta župnije Stebenj pri Beštajnu (naknadno 63 podpisov), z že vposlanimi skupno 356 podpisov; žene in dekleta iz Tehale; občina Bekštajn pri Beljaku 22; navdušene žene in dekleta župnije Ukve v Kanalski dolini 149; možje in mladeniči, žene in dekleta občine Brdo pri Smohoru naknadno k prvi zbirki 32 podpisov; Slovenci in Slovenke iz Libuči pri Pliberku 687; možje in mladeniči, žene in dekleta župnije Ziljska Bistrica 152; Dob pri Pliberku; Slovenci in Slovenke iz župnije Gorje ob Zili 73; Slovenci in Slovenke iz Tini pri Velikovecu 72; zavedni možje, neustrašene žene in dekleta občine Rače 158; zavedni župljani župnije Skočjan v Podjuni 512; zavedne žene in dekleta iz vasi Hrašče, občine Marija na Zili pri Beljaku; zavedni občani občine Kostanje pri Vrbi 186; žene in dekleta, možje in fantje v Globasnici na Koroškem z največjim navdušenjem pozdravljajo majni deklaracijo 233.

Politične vesti.

Prepovedan shod. C. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru je S. K. Z. prepovedalo shod, ki ga je nameraval imeti poslanec Pišek dne 11. avgusta v prostorih Kmetijske zadruge v Račah, da poroča svojim volilcem o različnih gospodarskih zadevah sedanjega časa. Svojo prepoved utemeljuje glavarstvo s strahom, da bi s shodom bil v Račah ogrožen red in mir. Vsi, ki poznamo Rače in mariborsko okolico, vsaj tako dobro kakor okr. glavarstvo, vemo, da ta razlog ni resničen, ampak samo le pretveza. Vemo tudi, da okrajno glavarstvo ni iz lastnega nagiba prepovedalo shoda, ravno ker se ne boji prav nič za red in mir. Pravi vzrok prepovedi je sovražnost c. kr. namestništva in njenege šefa grofa Claryja proti Slovencem, ki ne dopusti nobenega zborovanja slovenskih poslancev s slovenskim ljudstvom in tudi v tem smislu daje navodila okrajnim glavarstvom. Seveda štiti Claryja zopet dunajska vlada, ki se oprijema za svojo rešitev nemške hrbtnjače. To ve danes vendar že vsa avstrijska javnost, zato nam ne prihajate z ogroženim redom in mirom!

Na Češkem prepovedano nositi orožje. Po poročilih iz Prage je češko cesarsko namestništvo prepovedalo nositi orožje na Češkem. Prepoved je izšla baje iz razlogov javne varnosti.

V Seidler-Hussarekove nemškem kurzu kajpa strumno plove tudi koroška deželna vlada pod spretnim vodstvom nemškega grofa Lodrona, ki se je pri zadnji krizi imenoval že kot kandidat za mehek ministrski stolec. Najnovejši dokaz temu je to, da je deželni predsednik, kakor poroča nek koroški dnevnik, premestil gospoda c. kr. okrajnega komisarja Matevža Kaki od deželne vlade za voditelja politične ekspoziture v nemški Trg (Feldkirchen). Slovenec g. Kaki je prej nad vse vestno, poštrevovalno in nepristransko služboval pri velikovškem okrajnem glavarstvu, a ni bil po volji nemčurkim volksratovcem —

radi česar ga je njih pokorni sluga, grof Lodron pozval k deželni vladji, v Velikovec pa poslal le samo nemške uradnike, ki slovenščine niti za silo ne lomijo. Isto se je bilo prej zgodilo z gospodom c. kr. okrajnim tajnikom Robarjem, ki so ga prestavili v nemški Spital. Maksima naše politične uprave je tedaj: Slovenske uradnike se pošilja na Nemško, da jih letam šikanirajo, gledajo po strani in preganjajo, med Slovence pa nastavljajo nezmožne nemške uradnike, ki po svojem šikanirajo domačine, razširjajo blaženo nemščino ter podpirajo vsenemške cilje! In potem se še čudijo, da se hočemo vendar enkrat otresti jerobstva ter biti na svoji zemlji svoj gospod. — Zanimivo je, da so dne 4. avgusta na nemškem „Bauerntage“ v Trgu sklenili resolucijo, v kateri zahtevajo, naj pusti deželni predsednik doseđanega voditelja ekspoziture Gustava Egger vsaj za čas vojne na svojem mestu, češ, da si je pridobil zaupanje okraja, da pozna potrebe ljudstva in da je nenadomestljiv. Vsi zbrani župani in ljudstvo da za gotovo pričakujejo, da se gotovo ustreže tej skromni prošnji. Celo ta le nemška resolucija kaže, kako nerodno skače vladni šimelček čez plot, ko se hoče le prenerodno držati proslulega Seidler-Hussarekovega — nemškega kurza!

Preki sod preklican. Graško vojaško poveljstvo je dne 6. t. m. preklicalo nagli sod, ki ga je oddalo dne 15. maja t. l. za Štajersko, Koroško in za Kranjsko.

Amnestija za državne nastavlence. »Reichspost« poroča, da bo v kratkem izdana amnestija za vse one državne uradnike, ki so zagrešili kake prestopke in bili potem disciplinarno kaznovani ali pa se še nahajajo v preiskavi.

Cesar na fronti. Cesar se je dne 7. t. m. popoldne podal z načelnikom generalnega štaba baronom Arzem in običajnim spremstvom na jugozapadno fronto in se od tamkaj dne 9. t. m. zjutraj vrnil v grad Wartholz.

Iz rekonvalescenta strelskega polka št. 26. Pred kratkim sem imel šaržno dnevno službo. Zvečer pri nastopu k povelju sem med drugim dobil tudi »Štajerca« okoli 50—70 izstisov s poveljem, razdeliti ga med mostvo. Značilne so opazke, ki so se slišale pri tej priliki. Nek prostak pravi: »Se pri vojaki nam ne dajo miru s to vsiljivo malopridi.« Njegov sosed pripomi: »Če bi dali ta denar, ki se petri za papir invalidom, vdovam, za vojno posojilo, bi na ta način vsaj malo d'žavi in loveški družbi koristili, tako se pa tra samo par in denar ter nadleguje ubogega vojaka.« Med tem se pridruži neki v pljuški okraj pristojen vodja in pravi: »Dnevni šarž, polovico dat sem, stranisce je dober.« Drugo polovico sem vzel z v isti namen. V bližini stojeci narednik Nelec pripomi: »Wengstens e was Vernü ftgez — list gehört zum Mist.« (Vendar nekaj pametnega. Voj spada k gnoju.) To je torej m. enje vojaštva »Štajerca« in vendar se nam tako vsiljuje.

Francosko bojišče.

Med najznamenitejše dogodke preteklega tedna je zaznamovati velike vojaške uspehe francoskega generalisima maršala Focha med rekama Marne in Aisno, kjer so Nemci prepustili Francozom čez 6000 štirjaskih km ozemlja, se umaknili na severni breg reke Aisne in še važnejše vojaške uspehe angleškega maršala Haiga vzhodno od mesta Amiens med rekama Ancro in Avre ter ob Sommi, kjer so prišla angleške armade do črte Peronne — Noyon. Važno železniško križišče mesto Montdidier je prišlo pod angleško oblast. Med Ancro in Avro so se Nemci umaknili na črto Laboisien — Marest.

Nemci izgubili Montdidier.

V zadnji nemški ofenzivi z veliko težavo in ogromnimi žrtvami pridobljeno važno mesto in križišče Montdidier so Angleži in Francozi dne 18. t. m. iztrgali Nemcem iz rok. Nemška armada pri Montdidierju je bila obkoljena od vzhoda in severa.

Sovražnik vjel 34.000 Nemcev.

V treh dneh (od 8. do 11.) so ententine čete vjele 34.000 Nemcev in vplenile okoli 300 topov.

Italijanska ofenziva.

Na ozemlju Sedem občin so Italijani dne 9. t. m. pričeli z obširnimi napadi. Borba se je raztegnila od Cadove do gore Col del Rosso. Naše poročilo pravi, da je bil sovražnik povsod vržen nazaj. Italijansko poročilo pa govori o uspehih na Sisemolu, Monte di Valbella, Col del Rosso in Col del Eel, kjer so baje sovražnej čete zasedle naše prednje postojanke.

Lloyd George je prepričan o zmagi.

Lloyd George je imel o priliki podelitve meščanstva dne 9. t. m. v Neathu govor, tekem katerega je izjavil med drugim: Vedel sem, da se bojujemo za pravico in pravični Bog nam bo to priznal. Sovražnik je narod, ki je govoril in sanjal le o vojni. Božji blagoslov nam bo zopet zasijal, ko dosežemo resničen mir. Po doseđanji zmagi zamoremo z zaupanjem gledati v bodočnost. Priti zamorejo še temni dnevi, vendar pa bomo kljub temu ostali trdni. Duh naroda je, ki nam jamči zmago. Pri poznejši pojedini je rekel Lloyd George: Nova ustvaritev sveta zahteva velike žrtve; toda ta svet bo velik, kakor žrtve, iz katerih bo izšel.

Angleški ministrski predsednik Lloyd George je dne 7. t. m. ob priliki velike narodne slavnosti v Walesu ob prihodu na kolodvoru v Cardiffu prečital brzojavko o napredovanju ententinih čet v Franciji. Pred tisočglavo množico ljudstva je nato zaklical: Mi prodiram!

V Rusiji niso več varni.

Socialni revolucionarji v Rusiji so sklenili, da bodo ubili vsakega Nemca, ki jim pride v pest. Radi tega je moralo nemško poslaništvo v Moskvi kar čez noč pobegniti preko Helsingforsa in Revala v Pskov.

V Ukrajini.

Ruski listi poročajo o velikih in krvavih spopadih med nemškimi četami in ukrajinskimi uporniki v bližini Kijeva. Iz Berolina pa javljajo, da so se vršile le male praske.

Moč Čeho-Slovakov.

Število Čeho-Slovakov je znašalo prvotno le 75.000 mož. S prirastkom kozakov, Srbov in drugih je naraslo na 300.000 mož. Čehi imajo razven ozemlja ob Volgi v svoji oblasti tudi vse železniško omrežje, ki vodi iz vzhodne Rusije v Sibirijo. — Položaj boljševikov je ogrožen bolj kakor kdaj prej. Moskva je vsled prodiranja Čeho-Slovakov ogrožena. Te dni so izbruhnili novi nemiri, ki pa so bili zopet potlačeni. Boljševiki so poklicali vse za orožje sposobne moške za 6 mesecev pod orožje, da se odstrani češka nevarnost. Češko-kozaška armada, ki prodira proti Moskvi, šteje 180.000 mož.

»Nova Reforma« poroča iz Švice, da se je prejšnji brigadir poljske legije, polkovnik Jos. Haller, lansko leto s svojimi četami prekal skozi nemške čete in je z njimi ušel na Rusko. Od tam je polkovnik Haller prišel s svojo legijo v Pariz in se sedaj bori na strani Francozov proti Nemcem.

Tedenske novice.

Koroške cerkvene vesti. Za dekanjskega administratorja dekanije Rožek je imenovan vlč. g. K. Hüttner, župnik v Rožku. — Umrl je monsignor Franc Botek, vojni kurat, bivši kanonik v Gospi-Sveti.

Dve žrtvi. Koroški „Mir“ poroča: „Prišlo je poročilo, da je sredi meseca avgusta 1916 umrl na ranah, zadobljenih v Galiciji, mladenič Tomo Malle iz Podsinjevasi v Rožu. Vedno so še upali, da se vrne, pa žal zaman. Tomo Malle je bil idealen fant in dober organizator ter navdušen narodnjak. Marsikateremu koroškemu Slovincu, ki je poznal to blago dušo, tega vnetega narodnega delavca, se bo ob tej vesti zasolilo oko. Padli junak je bil tudi eden izmed tistih, ki so ga nasprotniki zavolje njegovega neupogljivega narodnega značaja imenovali „veleizdajalec“; pa ko se marsikateri teh obrekovalcev „junško bori“ doma za pečjo, je Tomo umrl junaške smrti. In koliko je padlo ravno teh „veleizdajalcev“, ko zapečni „patrijotje“ zmagujejo s širokoustenjem v domovini za pečjo. Naj počiva v miru! — Dne 7. julija je padel na italijanskem bojišču v zračnem boju pilot Ožbe Bierlotter, rojen v Timenici. Bil je član celovškega krščansko-socialnega delavskega društva, dober fant in zaveden Slovenec. Svetila mu večna luč!“

Dr. Hochenburger umrl. Dne 1. avgusta je umrl v Gradcu v starosti 61 let bivši avstrijski justični minister in graški odvetnik dr. Hochenburger. Avstrijski justični minister je bil od 1. 1909 do 1. novembra 1916. Umrl je bil eden najstrupenejših nasprotnikov avstrijskih Slovanov.

Iz učiteljske službe. Na štirirazredni nemški ljudski šoli v Brežicah je razpisano mesto učitelja. Prošnje do 10. sept.

Iz porotnega sodišča. Za tretje zasedanje mariborske porote za tekoče leto je imenovan za predsednika sodišča dr. pl. Kočvar, za njegovega namestnika višjesodni svetnik dr. Albert Kokol, nadalje deželnesodna svetnika Viljem Kronasser in dr. Torajter.

Poroka. V Jarenini se je dne 5. t. m. vršila poroka gspč. Ivanke Supanič, hčerke našega odličnega somišljenika g. Ignaca Supanič, veleposestnika v Vajginu z g. Rupertom Grahornik, veleposestnikom na Ranci. Svatje so darovali za slovensko šolo v Mariboru 200 K. Živeli! Novoporočencema obilo nebeškega blagoslova!

Posnemanja vredno. Kot vojak sem bil pred 1 tednom v Prlekiji na dopustu. Imam šoli odrastlo sestro. Pred dnevi je dobila od očeta 20 K; drugi dan jo najdem pri izpolnjevanju poštna nakaznice. Vprašujoč jo, kam da pošilja denar, dobim naslednji odgovor: »Vojna je, vi delate in se trudite zunanaj za ljubo nam domovino, dostaja tudi nam, da pomagamo po možnosti za dragi nam slovenski narod. Začeti je treba to pri vzgoji, pri deci in v to svrhu sem poslala 10 K za slovensko šolo v Mariboru. Milo mi je postalo pri tem odgovoru. Vem, da bi rabila sicer denar v druge jako silne potrebe, a dala je od svojih malenkostnih 20 K polovico v narodni namen. Dekleta, žene, posnemajte ta lep vzgled, pomagajte po možnosti našemu zatranemu slovenskemu narodu, naši slovenski deči! Vlak vinar v la namen je kar došel.«

Na primiciji č. g. Ivana Greif pri Sv. Janžu na Dravskem polju v nedeljo, dne 4. t. m., so darovali gostje za slovensko šolo v Mariboru 536 K in za ubogo istrsko dečo 413 K. Prisrčna hvala vsem darovalcem! Posnemajte!

Nesreča z orožjem. Iz Kapel pri Brežicah se nam poroča o veliki nesreči z orožjem. 15letni Karel Stancer in njegov 14letni brat Anton, oba dijaka realke v Mariboru in tam pri svojih starših stanujoča, sta prišla pred par dnevi k svojemu stricu, orožniškemu postajevedju v Kapelah, na kratek obisk. Dne 7. avgusta zgođaj je stric odšel v službo; drugi orožnik je pa po celonočni službi utrujen prispel domov, obesil puško na svoj prostor in se za kratek čas odstranil iz sobe, da vzame zajutrek; naboje je pa med tem pustil v puški. Fanta sta ostala sama v sobi, začela se vkljub opetovani prepovedi igrati s karabinerji, pomerila v šali drug na drugega, sprožila, misleč, da sta prazna, strel v rokah starejšega brata počil in mlajši brat leži s prestreljenimi prsi v krvi umirajoč na tleh. Ker leži župnišče v najbližji bližini, je bilo mogoče še mu podeliti sv. poslednje olje. Sosedom se je z velikim naporom komaj posrečilo rešiti nesrečnega strelca, da ni sam sebe zabodel v hiaznem jokanju, ko je videl, kaj se je zgodilo; morali so ga celi dan po nekem vojaku strogo stražiti. Brata sta se prav ljubila, bila sta pridna in talentirana fanta. Ubogi starši in sorodniki!

Pet otrok ustreljenih. Poslanca Pick in Habermann sta podala v dunajskem parlamentu interpelacijo, ki pripoveduje tole: Dne 21. junija so nalagali pred neko pekarno kruh za škodove tovarne. Nabralo se je tam precej otrok in žensk, ki so klicali: Lačni smo! Dajte nam kruha! Na ukaz vojaškega poveljništva je prišla vojaška patrulja pod poveljstvom poročnika O. Wirfla. Politična oblast ni zahtevala vojaške intervencije. Poročnik Wirfl se ni nič oziral na navzočega policijskega komisarja in ni hotel uvideti, da bi bil množico lahko s prijaznimi besedami razpršil, ampak je kar ukazal streljati! Pet šolskih otrok v starosti 10 do 13 let je padlo v prah, več oseb je bilo ranjenih. Ustreljeni dečki so bili zadeti v hrbet, kar kaže, da so se že odpravljali od tam, ko je bilo ukazano streljati.

Španska bolezen. V krajih Buče in Prelasko se je pojavila španska bolezen, kakor se je o njej izjavil domači zdravnik. Podlegla jej še ni do sedaj nobena oseba. To se zgodi le v slučaju, ako je obolela oseba prehlajena. Bolezen se začne navadno v jutro, ko hočeš vstati. V glavi se ti vrti, da ne moreš stati na nogah. Obenem čutiš v želodcu slabost. Želodčeva vsebina ti silí čez in najboljše je, ako greš v posteljo. V postelji ti vrtenje poneha, v znamenje dobiš pa močen glavobol. Tudi želodec ne naganja svoje stanovanke ven. Ta bolezen je silno nalezljiva, kajti, če le pogledaš v sobo, kjer leži bolnik, se je lahko že nalezesh. Ako si torej bil pri bolniku, ki ima špansko bolezen, boš vedel, da si zbolel, ako nastopiš prej omenjene okoliščnosti. Vendar, če se je nisi koj prvi dan nalezel, pozneje se je ne boš več. Dobro sredstvo, da se nalezesh te ali one bolezní, je strah pred dotično boleznijo. Če si v strahu, si razburjen, se treseš in oviraš reden tok krvi. V takem stanju je človek zelo sprejemljiv za bolezní. Če imaš prijetno tople noge, pa hladno celo in mrzel nos, zraven si pa tudi veselega srca, si pa lahko vesel ljubega zdravja.

Gospodarske novice.

Nove cene za moko. Krušna moka za občine v deželi, ki so oddaljene k večjemu 3 km od žel. postaje 1 kg 1.20 K, moka za kuho, pšenični in koruzni zдроб, enaka moka, ječmenček, ovsena kaša, proseno pšeno, ajdova moka 1.66, moka za peko (ogrška) 2.66 K. Za kraje, ki so oddaljeni od žel. postaje 3—10 km se zviša cena za 2, za več kot 10 km 4 vin. Hlebec kruha bo odslej težak 1260 gramov. Cena 1.60 K. Za osebo se bo dalo na teden cel hlebec, za težke delavce 7 četrtink klobca.

Cene sladkorju bodo zopet zvišali. Za koliko bo sladkor dražji, še bogati tovarnarji do sedaj niso naznanili.

Cesar si da vsak dan brzojavno poročati, koliko žita se je v posameznih glavarstvih oddalo vsak dan.

Semensko žito. Okrajna glavarstva so dobila navodila za razdeljevanje semenskega žita za dobo 1918-1919. Pogoji so večinoma isti kot lansko leto. Cena se ni določena. Novo je določilo, da bodo morali posestniki ali najemniki, ki imajo dovolj lastnega žita, toliko svojega žita oddati, kolikor želijo pač semenskega žita. Prošnje se vlagajo po občinskem uradu na okrajnega žitnega nadzornika.

Zakaj je v Mariboru drugače? Prijatelj lista nam piše: V Gradcu dobivajo lastniki velikih hotelov in gostiln potrebno meso samo od mesarjev, ki koljejo ogrsko in hrvatsko govedo. Na ta način se prihrani mnogo domače živine. V Mariboru pa dobivajo vsi gostilničarji in hotelirji meso domače živine. Čudimo se, da strogi vodja rekvizicije živine v mariborskem okraju, veterinarni nadzornik g. Fischer — ki je nampram slovenskim kmetom vedno neizprosni in neodoljivi — te zadeve tako ne uredi, da bi tudi mariborski gostilničarji — vsaj hotelirji — dobivali ogrsko meso in ne domačega. S tem bi se prihranilo na leto več sto glav domače živine. V misel pa mi pride pri tem to-le: Slovenski gostilničarji dobivajo na teden le po nekaj kilogramov (4-8) govejega mesa. A koliko ga dobivajo drugi, ne vem. Faktum je, da bi bilo nemogoče gostilničarjem vsak dan kuhati meso iz te male množine. A vendar ga kuhajo dan na dan. Nastaja vprašanje: Od kod ga torej dobijo? Mogoče bi mi vedela dati odgovor mesarska zadruga v Mariboru, ali pa g. Fischer, ki razdeljuje živino?

Sladkorja za vkuhanje — še vedno ni. C. r. ministrstvo je v Gradcu še za kmetjsko prebivalstvo vedno ni preskrbelo že davno obljubljenega sladkorja. Mesta so že dobila svoj del, le kmetje in delavci še ne. Seveda grof Clary nima časa se pečati s takimi „malenkostmi“, on mora preganjati jugoslovanskega zmaja, prepovedovati naše shode itd.

Davščine prosta kuha žganja. C. kr. finančno ministrstvo je z odlokom z dne 12. julija 1918, št. 49.324, odredilo, da morajo stranke, ki bi hotele zahtevati dovoljenje za davščine prosto kuhajo žganja za domačo porabo v žgalni dobi 1918-19, ki obsega čas od 1. oktobra 1918 do 30. septembra 1919, staviti ta zahtevek izključno samo pri pristojnem oddelku (ekspozituri) o. kr. finančne straže. Županstva torej niso opravičena sprejemati priglasitev za dovoljenje davka proste žganjekuhe za omenjeno žgalno dobo in naj vse stranke, ki bi se s takimi priglasitvami pri njih morda zgledale, zavrnejo ter primerno pouče. — Pripominja se, da traja žgalna doba za priglasitev zahtevek davščine prostih žganjekuh za zgoraj označeno žgalno dobo do 15. avgusta 1918.

Vojaški konji, ki so bili prodani od dne 1. avgusta naprej, oziroma, ki bodo v bodoče prodani, se več ne nadomestijo. Do sedaj je namreč smel vsak rupec vojaškega konja tekom treh tednov zahtevati od vojaškega erarja, da mu ta izroči brezplačno še enega konja, ako mu je prejšnji poginil. Vojno ministrstvo pa razglasa sedaj, da se ne bodo več nadomestili konji ter pravi, da se bodo samo zdravi konji prodajali. Za konje, ki so se prodali pred 1. avgustom t. l., bode dal vojaški erar nadomestilo tako, kakor do sedaj.

Pospešitev nabave smrekovega lubja. Ker je očitno pomanjkanje vojaškega usnja, je c. in kr. vojno ministrstvo v sporazumu s poljedelskim ministrstvom odredilo, da se letos pridobi kolikor mogoče smrekovega lubja. V to svrhu so se zvišale za lubje najvišje cene, centrala za kože in usnje se je pa obvezala, da po nastavljenih cenah vsega prevzame. Posestniki gozdov in pridobivalci lubja tudi za čas pridobivanja lubja lahko dobe potrebno število vojnih vjetnikov, katere bodo pa morali sami prehranjevati. Obrniti se je zanje vsakemu na svoje pristojno nakazovalnico za vojne vjetnike. Pridobljeno lubje naj se pošlje centrali za kože in usnje (Häute- und Ledercentrale A.-G., Wien, II., Aspernbrückengasse 4-6), ali tovarnam, ki izdelujejo usnje.

Cement in apno. Kmetijska zadruga v Račah nam piše: Na podlagi sklepa (pogodbe) se mora poslati neka tovarna v Nemčiji kmetijski zadrugi veliko množino cementa. Dokler ne bo to število vagonov razprodano, lahko pošljemo vsakemu en ali tudi več vagonov, ki nam pošlje od okrajnega glavarstva potrdilo, da cement nujno rabi (Dringlichkeitsbescheinigung). Naročiti je treba hitro, ker se je bati prelovedit izvoza iz Nemčije. Cena v Račah je 20 mark do preklica. Marka po dnevnem kursu. — Imamo še na razpolago več vagonov nemškega in zagorskega apna. Prodajamo pa le cele vagone. Kdor se hitro ozi. lahko dobi eden ali več vagonov apna.

V Švici gojijo kavo. V kantonu St. Gallen v Švici so začeli pred leti gojiti kavine rastline, ki daje zelo dobro uspevajo. Kava, ki so jo dobili Švicarji iz teh rastlin, je posebno okusna in dišeča.

Dopisi

Maribor. Delavno slovensko Dramatično društvo priredi v nedeljo, dne 18. avgusta 1918 popoldne ob 4. uri, v mariborskem Nar. domu veliko „Cesarsko slavnost.“ Nastopi izza zadnjih koncertov slavnostni pevski zbor ter zapoje svoje najlepše pesmi. Med pevskimi točkami se vrši slavnostni govor. Po petju sledi prosta zabava: srečolov, šaljiva pošta itd. Preskrbljeno bo tudi za pivo. Slovenska društva v okolici ter ona v Slov. Bistrici, Ptuj itd. se prosijo, da se udeležijo naše slavnosti. Dne 18. avg. v Maribor! — Spored: 1. Godba. 2. Petje društvenega zbora. 3. Slavnostni govor (profesor Voglar). 4. Petje društvenega zbora. 5. Srečolov. 6. Šaljiva pošta. 7. Prosta zabava v vseh spodnjih prostorih Na-

rednega doma. Začetek ob pol štirih popoldne. Vstopnina 2 K.

Jarenina. Čisti dobiček Ciril Metodove slavnosti smo ta ko le razdelili: slovenska šola v Mariboru 300 K, za Tiskovni dom 200 K, za Krekov spomenik 200 K, za oslepele slovenske vojake 100 K.

St. Ilj v Slov. gor. Na praznik, dne 8. sept., bomo slovesno blagoslovili novo zastavo fantovske Marijine družbe. Vabimo fante tudi od drugod, da se udeležijo te slovesnosti, proslave naše Zastitnice. — Popoldne ob treh bo pridiga, govornik pride iz Maribora, potem blagoslavljanje in procesija.

St. Ilj v Slov. gor. Rojstni dan presvitlega cesarja Karla I., našega milega vladarja, hočejo vrli Sentiljčani tudi letos slovesno obhajati. Da pa ne bi motili mariborske cesarske slavnosti dne 18. avgusta, bo v Slovenskem Domu dne 25. avgusta večja prireditev v proslavo rojstnega dne Njegovega Velikanstva. Ob tej priliki bo zopet odprta „Prva jugosl. kavarna.“

Stročja vas pri Ljutomeru. Naš obč. odbor je imenoval načelnika Jugoslov. kluba dr. Korošca za častnega občana

Lahonci pri Ormožu za deklaracijo. Odbor občine Lahonci se je v svoji seji dne 4. t. m. enoglasno izjavil za jugoslovansko deklaracijo. Podpise občanov je zbirala mladenka Micika Meškova. Živela jugoslovanska majniška deklaracija, čeravno je prišla naša izjava pozneje!

Slov. Bistrica. Dne 21. julija, na dan koncerta v Slov. Bistrici, je nekdo pozabil damski džepnik na hodniku II. nadstropja hotela „Dvstrija“ in sicer pred vrati privatnega stanovanja. Lastnik naj se zgleda v privatnem stanovanju.

Vitanje za deklaracijo. Iz Vitanja se je doposlalo J. K. se 236 podpisov žen in deklet za Jugoslavijo. Slava!

Št. Jurij ob Tab. Občinski odbor v Št. Juriju ob Tabornu je v svoji seji dne 4. avgusta imenoval častnim občanom predsednika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca. Kakor so stoteri podpisi za deklaracijo kazali, da ljudstvo umeva veličino ideje, ki jo zastopa dr. Korošec, tako svedoči to imenovanje, da hoče narod stati v dobrih in hudih dneh za svojim voditeljem.

Gorja Savinjska dolina. Dne 25. avgusta ob 3. uri popoldan se vrši pri Sv. Frančišku v gostilni g. Natlačena p. d. Martinovca shod, na katerem poroča drž. posl. dr. K. Verstovšek. Gornjesa vinjčani vsi na shod! To nedeljo ne sme ostati nikdo doma.

Celje. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi dne 18. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma veliko dobrodelno slavnost. Na sporedu so pesmi: Oj z Bogom ti planinski svet, Slovan na dan, Po Savci, po Dravci, po beli Donavi, ki jih bo pejo društveni mešan zbor, govor č. g. profesorja dr. Hohnjeca in slednjič tridejanska igra: »Tri sestre« dr. Krek. Prosta zabava s srečolovom, šaljivo pošto i. t. d. Med odmori in pri prosti zabavi svira slavna šentpetrska godba. Začetek ob 1/4 4. Ker je del čistega dobička namenjen za invalide 87 pešpolka in za stradajočo deco ste vsi zavedni in dobrosrčni Slovenci najpristrčneje vabljeni, da se v obilnem številu udeležite te človekoljubne slavnosti.

Dobje. Izobraževalno društvo priredi v ljudski šoli v nedeljo, dne 18. t. m., popoldne po večernicah nabožno igro „Dve materi“ in šaloigro „Jeza nad petelinom in kes.“ Prijatelji povabljeni!

Planina-Pilštanj-Prelasko. Stelkel pes se je priklatil neke od Planine ter obgrizel ljudi in pse od Planine do Prelaskega ob Sotli. Pri Pilštanju je obgrizel malega fanta pri Zimseku. Od tam je prišel na Buče in obgrizel Bahovega fanta, da je imel 24 vgrizov. Po poti proti Prelaskem se je polotil še enega fanta. Odpeljali so te nesrečneže na Dunaj v Pasterjev zavod. Pes je prišel nato v Prelasko. Letam je obgrizel vse pse in se podal na Hrvaško in tam je mesaril pse dva dni. Naposled se je posrečilo psa zapreti v neko klet, kjer je poginil čez 2 dni. Mati obgrizenega fanta pri Pilštanju se je iz neznanega vzroka branila poslati otroka na Dunaj. Rana se je bila v petih dneh zacelila in ko je prišel živinozdravnik — okrožni zdravnik dr. Jankovič je bil v parlamentu, je zvedel od sestre resnico. Najbrž bo pri tem fantu pomoč prepoznal, ker je že doma začel besneti, riti po zemlji in grizti travo. Ravno tako malo upanja je izrazil zdravnik o fantih, ki so bili obgrizeni na Planini.

Zagorje pri Pilštanju. Poljski tatovi se že oglasajo za poljske pridelke. Tu zmanjka ducat čebulic, tam oplevejo nadležno solato, da lažje ostala pleval raste. Ker je za delavce tesno, so gg. tatovi šli tudi tako milostni in so pospravili nekemu posestniku zgodnji krompir. Žalibog ga (posestnika namreč) še niso obvestili, kam so ga shranili. Drugemu posestniku so poželi malo pšenice. Tuči kuretna je sedaj v časti, ker jo tatovi pogosto obiskujejo. Ker pa jim je gotovo znano, da nezačimjena jed ni zdrava, si preskrbijo slanino in mesa. Po mesu, posebno po pivu, na tekne vinska kapljica. Kljub obilici dobrih božjih darov je pa videti, da ima ta tatinska družba slabo urejeno kuhinjo. Kajti eden od članov slavne družbe je zapustil kuharja ter se začel na lastno roko prehranjevati. Hodil je okoli dobrotljivih zagorskih mamic ter jih prosil za večerjo, za zajutrek, kar je pač sitni želodec zahteval. Seveda, ved-

no mu niso bile mamce mizo že pogrnile. Gospodije so se seveda bale črnogledga, zaračunega glazana v njegovi uniformi, ki go ovo ni videla samo le letošnjo pomlad, pa je bila kljub temu v najbujnejšem cvetu. Ta gospod je prišel k gostilničarju g. Mevveseku ter tam zahteval večerjo. Minogrede budi omenjeno, da so bile pred tednom ukradenje temu gospodarju štiri obleke. Domači hčeri se je neznane vsed svoje znamenite zunanosti zdel sumljiv. Sla je nitro k očetu in se z njim sporazumela. Naenkrat so stopili gospodar oborožen, gospodinja in hčerka prto osuplega, ki se je v naglici pozabil predstaviti. S prijaznim pozdravom, da takoj strelja, ako bi se pretilil preiskavi, mu je predstavil gospodar polaj, v katerem se je nahajal. U. a. je namreč gospodar dobil v tej osebi tafa prej omenjenih oblek. Našli niso pri njem nobenih posebnosti, razen tega, da je nosil vžigalice na koncu su ajnega rokava. Dane reči so obdržali in g. člana izpušili. Ko so ga preiskovali, se je izrazil, da mu je vse eno, če ga tudi zaprejo. To je dalo povod, da je stopila domači hči za odlišim ter ga zvabila nazaj pod pretevo. Naj gre po tisto, kar so mu prej dali. Ko je mož stopil v vežo, so ga obkolili stitje možje, oboroženi s puškami. Eden mu je tolažilivo pojasnil, da ga nameravajo vkleniti. Naj jim pa dalje tudi ne zameri, ako mu morajo odkazati prenočišče v hlevu. No, g. član tatinske družbe je pa tudi bil, kakor se sliša. Zahvalil se je za prenočišče, kajti sicer bi ga moral še iskati. Če je vklenjen, nič ne de, človek se mora vedno kaj novega navaditi. Drugo jutro so ga odpeljali (kaka čast in kak profit pri čevljih!) v Kozje na sodnijo. Tam so mu dali drugo stanovanje ter vkrenili vse potrebno. Na sodniji upajo, da bode g. član tatinske družbe toliko prijazen in bode celo svoje družbo s pomočjo žandarmerije spravil na svoje najnovejše stanovanje.

Zabukovje. Bridka žalost je zadela splošno spoštovano rodovino Franca Požuna v Bukovju. Dne 1. avgusta sta umrli hčerki Cilka in Karolina. Po kraki in mučni boleznii v cvetu svoje mladosti. Obe sta že bili v veliko pomoč staršem, kar je tem hujše, ker sta zdaj čisto sama ostala na stara leta. Druga je še obiskovala šolo in je bila s svojo pridnostjo in zlasti pa s ponižnim vedenjem v veselje učiteljem. V zornu sestrinska ljubezen jih je vezala v njunem kratkem življenju, združila jih je za vedno tudi v smrti. Bili sta pokopani v skupnem grobu dne 3. t. m. Bil je to pretresljiv prizor. Žalostnemu očetu in materi srčno sožalje od vseh znancev in prijateljev. N. v m. p.!

Razne novice.

2% milijona ton odvišne kuruze v Argentini. V Argentini se sedaj nahaja 2% milijona ton odvišne kuruze, ki čaka na izvoz v Evropo. Vrednost te ogromne množine kuruze znaša 100 mil. frankov. V nekaterih krajih Argentine se začeli izdelovati iz kuruze žganje in spirit za poznejši izvoz iz države.

Orožnik in aretiranec, oba mrtva. „Edinost“ poroča: Sežanski orožniški stražmojster Edv. Žitko, star 40 let, je dobil od svojega poveljstva ukaz, da naj skuša zaslediti dva vojna ubežnika, ki sta krog Divače nadlegovala ljudi s tatvinami. Stražmojster je storil, kakor mu je bilo zaukazano in je tudi aretiral oba tička. Gnal ju je v Povir k županstvu. Letam ju je v pričo župana začel preiskovati. Ko je segel enemu obeh lopovov v nahrbtnik, da bi pogledal, kaj se nahaja v njem, je aretiranec hipoma potegnil bajonet iz nožnice in ga zasadel orožniku v prsi. Leta je omahnil in se skoraj zgrudil na tla. V zadnjem hipu pa je zbral vse svoje moči, potegnil samokres iz toka in ustrelil. Zadel je onega naravnost v srce, da se je takoj zgrudil na tla in v par trenutkih izdihnil. Takoj nato pa je padel tudi orožnik sam in obležal mrtv na tleh. Druga aretiranca so izročili vojaški oblasti. Orožnik zapušča vdomo z otroki.

Bismarck izgubil — roko in sabljo. Poročajo iz Halle v Nemčiji, da je Bismarcku s tamkajšnjega velikega spomenika padla na tla roka s sabljo vred. Ker se je zgodilo to ob sedanjih dogodkih na zapadni fronti in ob 20letnici njegove smrti, tudi v Nemčiji ne manjka ljudi, ki mislijo, da bi utegnili to kaj — pomeniti.

Kaznovanje notoričnih postopačev v Ameriki. Po skoro vseh državah Severoameriške Unije so nedavno sprejeli zakon, po katerem morajo moški od 18. do 50. leta vsak teden delati najmanj 36 ur. Zakon je stopil že v veljavo. Takle je bil prvi slučaj: 29-letni zasebnik Henry Macdonald, ki je prišel v Baldwinville, da bi na trnek lovil ribe, je bil, ker je zakon baš to uro stopil v veljavo, aretiran in obsojen na šest mesecev prisilnega dela.

Jugoslavija Jugoslovonom. Pod tem naslovom je izšla knjižica, ki razpravlja na poljuden in priprost način o bistvu in pomenu jugoslovanskega vprašanja. Knjižica obsega statistične podatke o številu Jugoslovancev, o velikosti jugoslovanske zemlje, prinaša kratke zgodovinske podatke, opisuje položaj, v katerem se nahajajo danes Jugoslovani in vzroke, ki so dovedli do majniške deklaracije. Knjižica zaključuje z besedami pok. dr. Kreka: „Vi vsi, ki ste seme jugoslovanskega naroda, mislite le eno: Kako boste združeni vse svoje zmognosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce posvečevali naši jugoslovanski državi za njen procvit in blagostanje!“ Knjižica se prodaja v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena s poštnino vred 50 v.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Naš člankar iz Koroškega: Hvala za članek! Priobčimo v petek. Prosimo večkrat kaj Jugoslovanski pozdrav!